

TÜRK TIP DİZİNİ KRİTERLERİ BUGÜNKÜ DURUM VE ÖNERİLER

Nazmi ZENGİN

I-Bugünkü Durum

Bugünkü durumuyla Türk Tıp Dizini Kriterleri Ankara'da görev yapan 12 hekimden oluşan Türk Tıp Dizini Kurulu(TTDK)'nun 6 Eylül 2004 tarihinde gerçekleştirdiği 39 sayılı toplantısında kabul edilmiş ve 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Buna göre dizinde yer alacak olan dergi değerlendirme kriterleri ve öneriler şu şekildedir:

A-Kriterler

Basım-Yayım Süreci

- Dergi bir yıl içinde üç sayıdan az yayımlanmamalı(sayıların birleştirilerek basılması kabul edilemez)
- Yayım aralıkları düzenli olmalı
- Her sayı, öngörülen yayım tarihinden itibaren en geç dört ay içerisinde TTDK'na ulaştırılmalı

Dergi Kimlik Bilgileri

- Derginin tam ve kısaltılmış adı,
- E-posta dahil tüm güncel iletişim adresleri,
- Yayın aralığı ve herbir sayının yayımlanacağı tarih (ay olarak)

Dr. Nazmi ZENGİN - Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı - KONYA

- Editör ve yazar adları,
- ISSN numarası (dış kapağın sağ üst köşesinde ve iç kapakta) belirtmeli.

Dergi İçeriği

- Bir yıl içinde yayınlanan araştırma makalelerinin sayısı, toplam makale sayısının % 50'sinden az olmamalı,
- Makaleler İngilizce ve Türkçe başlık, öz ve anahtar sözcükler içermeli,
- Dergi her yayın yılı sonunda kendi yıllık konu ve yazar dizinini yayımlamalı,
- Yayın kuralları içerisinde araştırma ve yayın etiği kurallarını açık olarak belirtmeli.

Makale Değerlendirme

- Danışman-hakem değerlendirme sistemi bulunmalı,
- Danışman-hakem sayısı her makale için en az iki olmalı,
- Değerlendirme raporları beş yıl süreyle saklanmalı,
- Değerlendirme raporları istenildiğinde TTDK'na ulaştırılmalı,
- Sadece elektronik olarak yayınlanan dergilerde arama motoru bulunmalı.

B-Öneriler

Türk Tıp Dizini Kurulu yukarıda anılan toplantısında belirlediği kriterlere ek olarak dergi editörlerine şu “öneriler”de bulunmuştur:

-2005 yılından itibaren dergilerin sanal ortamda da tam metin olarak bulunmalar,

- Makalelerde "Index Medicus: Medical Subject Headings" standartlarına uygun Türkçe ve İngilizce anahtar sözcüklerin bulunması,
- Ulusal yayıncılığın gelişimi açısından ulusal dergilerimizin kaynak gösterilmesinin özendirilmesi,
- Her yılın sonunda önceki yıl içinde yayımlanmış makalelere yapılan atıfların iletilmesi,

-Dergideki makalelerin bütünlüğünü bozmamak açısından reklamların yerleri konusunda daha özenli davranılması.

II-Öneriler

TTD Kriterleri bugünkü durumuyla “sağlık bilimleri ile uğraşan Türk bilim adamlarına ulusal nitelikteki mevcut bilgileri sunarak, çalışmalarında yardımcı olmak” amacına hizmet etmekteyse de sağlık bilimleri alanında bazı nitelikli verilere gereksinim duyan bilim adamları dışında kimselerin de varlığı bir gerçektir (örn. öğrenciler). Bu kimselerin gereksinimleri de göz önüne alındığında, özellikle “derleme” türü makalelerin dizinde yer almaması sorun oluşturabilmektedir. Nitelikli derlemelerin dizine alınabileceği hususunun gelecekte TTD Kriterleri içinde yer alması önerilebilir.

Mevcut haliyle TTDK tıp uzmanlarından oluşmaktadır. ULAKBİM'de görevli kütüphanecilik uzmanları da Kurul'a destek vermektedirler. Kurul'da dış hekimliği, eczacılık, veterinerlik bilimleri ile ilgili uzmanların yanı sıra dil ve istatistik uzmanlarının da bulunması önerilebilir.

Dergilerin TTD Kriterleri doğrultusunda biçimsel açıdan kazanımlar sağladıkları ve bu kazanımları sürdürmek için çaba sarf ettikleri bir gerçektir. Aynı kazanımların TTD Kriterleri arasında bilimsel içeriğin kalitesi-orijinalliği - önemi ve atıf alma durumuyla ilgili başlıklar bulunduğu taktirde bu alanlarda da sağlanabileceğine inanmak hayal olmasa gerektir. Bu nedenle TTD Kriterleri'nin gelecekteki versiyonlarında bu başlıklarında değerlendirme kriterleri arasına alındığının belirtilmesi önerilebilir. Basılacak makalelerin hakem-danışman sistemiyle değerlendirilmesi artık nitelikli bir tıbbi yayıncılıktan söz edebilmenin asgari koşullarından olmuştur. TTD Kriterleri'nin son versiyonunda en az iki hakem-danışman koşulu yer almaktadır. Bir adım daha atılarak danışmanlardan en az birinin makalenin geldiği kurum dışından seçilmesinin gerektiği önerilebilir. Makalelerde "Index

Medicus: Medical Subject Headings" standartlarına uygun Türkçe ve İngilizce anahtar sözcüklerin bulunması bugün TTDK'nun sadece "öneri"sidir. Medical Subject Headings'in TTDK tarafından Türkçe çevirisi ile birlikte yayınlanması Türkçe karşılıklarda da standartlaştırma sağlayacaktır. Bu aşamadan sonra makalelerde "Index Medicus: Medical Subject Headings" standartlarına uygun Türkçe ve İngilizce anahtar sözcüklerin bulunması TTDK Kriterleri arasına alınması önerilebilir.

Yayın kuralları arasında;

1-Araştırma ve yayın etiği kuralları için ulusal ve uluslararası metinlerin anılması

2-Yayın kuralları arasında "Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Writing and Editing for Biomedical Publication"ın anılması

3-Yapılandırılmış özetler(structured abstracts)in özendirilmesi önerilebilir.

Kaynaklar:

- 1-Hünkar T, Soyuyüce E, Tabanlıoğlu S. Enformasyon alanında bir veri tabanı olarak Türk Tıp Dizini. İçinde: Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık. Ed. Yılmaz O. TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2003:173-8.
- 2-Journal Selection for Index Medicus/MEDLINE . <http://www.nlm.nih.gov/pubs/factsheets/jsel.html> (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 3-Tunç M. ISI atf indekslerinde dergi seçim süreci. <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/sempozyum2/mtunc.pdf> (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 4-Türk Tıp Dizini Kriterleri. <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/kriter.uhtml> (Erişim tarihi 15.03.2004) (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 5-Türk Tıp Dizini Kurulu (2004). <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/komlist.php> (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 6-Türk Tıp Dizininin Özellikleri. <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/tipozellik.uhtml> (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 7-Yılmaz O, Hünkar T. Türk Tıp Dizini. <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/sempozyum2/thunkar.pdf> (Erişim tarihi 15.03.2004)
- 8-Yıldızeli A. Yayınların standardizasyonu. <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/uvvt/tip/sempozyum/ayildizeli.pdf> (Erişim tarihi 15.03.2004)